

[Kolbjørn.]

som Stats-Spareobligationerne er det, men giver Laantegnerne Mulighed for som Deltagere i en Lodstrækning at opnaa en betydelig Gevinst. Det er en Laaneform, som ikke tidligere er anvendt her i Landet, en Laaneform, som der teoretisk kan siges en Del for og imod, den grænser naturligvis i høj Grad til Lotteri. Rent praktisk er Spørgsmaalet, om man ad den Vej kan opnaa, at Midler, der ellers vilde gaa med til et øjeblikkeligt Forbrug, bliver opsparet, og naa ud til en Kreds, der ikke vil benytte sig af de Former for Opsparing, som Staten hidtil har søgt at animere til ved den herhenhørende Lovgivning. De Erfaringer, der er gjort i Sverige, hvor man i en Aarrække har udstedt Præmieobligationslaan af forskelligt Omfang, synes at tyde paa, at noget saadant kan naas.

Mit Parti kan ud fra disse Betragtninger tiltræde Lovforslaget, idet vi gaar ud fra, at der kan blive Lejlighed til at drøfte de mange Enkeltheder, der formentlig kan være Anledning til at faa belyst nærmere, da det her drejer sig om en helt ny Form, i et Udvalg, hvortil vi forventer Lovforslaget henvist til en kort Drøftelse.

Himmelstrup: Det er, som den ærede foregaaende Taler sagde, vistnok første Gang den danske Stat indlader sig paa at gennemføre en Laaneoperation under de Former, her er Tale om, altsaa som et Præmielotteri, idet hver Obligation i Virkeligheden bliver til en Lodseddel og man trækker om Renten og lokker Publikum til at tegne det paagældende Laan ved en Lotterichance. Man tør maaske ogsaa sige, at det ikke i Danmark hidtil har været nogen særlig anset Form for Statslaan — i hvert Fald ikke, da jeg læste Finansvidenskab ved Københavns Universitet. Gamle Konferensraad Falbe-Hansen, som baade var en anset Nationaløkonom og en anset Politiker, oprindelig Medlem af dette høje Ting, senere i mange Aar kongevalgt Landstingsmand, skriver om disse Lotterilaan i sin „Finansvidenskab“:

„Det er en for Staten ikke rigtig værdig finansiel Foranstaltning, der støtter sig paa mindre heldige Sider af den menneskelige Karakter og bidrager til at svække Arbejdsomhed og Sparsommelighed.“

Nu skal jeg naturligvis erkende, at de Ord er skrevet for 30—40 Aar siden, og Tiderne skifter, og vi skifter med Tiderne, og derfor kan man naturligvis se anderledes paa det, end man gjorde dengang,

og det gør vi ogsaa i Partiet Venstre. Vi kan i det hele og store støtte den Tanke, den højtærede Finansminister har givet Udtryk for i dette Lovforlag, selv om der er enkelte Ting i det, vi gerne vil forhandle med den højtærede Minister om i et Udvalg.

Paa den anden Side maa man sige, at det er en Statslaansform, som, selv om den ikke hidtil har været anvendt her i Danmark, har været anvendt meget hyppigt i Udlandet, for mange Aar siden i de allerfleste europæiske Lande. Senere da Pengeforholdene var mere normale og Staternes Kredit blev mere konsolideret, i den lykkelige Tid, som hedder Slutningen af det 19. og Begyndelsen af det 20. Aarhundrede, behøvede Staterne ikke i saa høj Grad at anvende denne Laaneform. Det maa imidlertid erkendes, at efter den første Verdenskrig og helt op til Dato er denne Laaneform blevet anvendt ogsaa i vore Nabolande. I Finland er den anvendt — ganske vist ikke med særligt Held —, og i Sverige er den anvendt i meget stor Udstrækning, bl. a. ogsaa i Forbindelse med mange af de Forsvarslaan, som den svenske Stat maatte gennemføre under den sidste Verdenskrig.

Vi er enige med den højtærede Finansminister i, at naar man skal optage et Laan som dette, skal det lægges langt ned i Befolkningen — ogsaa af de Grunde, den ærede foregaaende Taler nævnte. Dette medfører naturligvis, at de Obligationer, der udstedes, og som altsaa i sig selv er Lodsedler, lyder paa beskedne Beløb. Jeg er i og for sig enig med den højtærede Finansminister i, at man ikke skal sætte Værdien højere end de foreslaaede 50 Kr. pr. Stk., selv om man naturligvis kan diskutere, om det ikke ogsaa var en fremkommelig Vej at gøre dem lidt større, netop fordi det drejer sig om et meget stort Antal Obligationer, det vil sige et meget stort Antal Lodsedler, ca. 2 Millioner.

Begrundelsen for et saadant Laan er vel dels den, at man her faar fat i Laangivere, som man ellers ikke ved Statslaansoperationer faar fat i, dels vel den, at man ved at anvende denne ejendommelige Laaneform kan faa Laanet billigere. Man plejer almindeligvis at sige, at Staten kan faa sit Laan billigere, naar den optager det i Form af et Præmieobligationslaan. Almindeligvis har man endog regnet med, at naar Spillemomentet tages med ind i Laanebetingelserne, kan Staten opnaa Laanebetingelser, der er 1—2 pCt. billigere end dem, den kan opnaa, hvis den optager Laanet paa, om jeg saa maa sige, normal Maade. Det skal jeg nu lade staa ved sit Værd. Men i Grunden maa det forbavse — hvis det er Tilfældet, at der